

RAJD WIOSENNY AKTK 21.03.2015 CHAŃCZA - KOTUSZÓW - KUROWĘKI - SZYDŁÓW

Największy zbiornik wodny w Świętokrzyskim wita¹,
wielka tama - rozryta, wzmocniana betonem,
siła widać Czarnej Staszowskiej niespożyta,
kieruje swe wartkie wody w Połańca stronę.

Wokół ośrodki, hotele, wiatrak, solary,
Korytnica z widoczną agroturystyką,
po drodze Kotuszowski Święty Jakub stary²,
łupki prekambryjskie także rzeczą niezwykłą³.

Trafią do domowych szkatulek eksponaty,
niektórym to sacrum na Jakubowej Drodze⁴,
Kotuszowskiej Stadniny rozgłos też bogaty⁵,
wszystko z wiekową tradycją Popielów w zgodzie⁶.

Wreszcie u stóp pałacu w pompejańskim rózu⁷,
z wieżą po kilku przebudowach niewidoczną,
przepych, ni śladu po PRL-owskim kurzu,
widać w renowacji Popielów rękę mocną⁸.

Intrygują zwiedzających podziemia, lochy,
zamknięty dookoła dziedzińiec zamkowy,
sztuczny szczur wywołuje odgłosy radochy,
wabią oszklone krużganki w ramach sosnowych.

Kaplica, ołtarzyk z Kotuszowa, obrazy⁹,
herby wszystkich rodów Kurozwęk właścicieli¹⁰,
z tarasu piękne otoczenia krajobrazy,
Oficyny, Oranżerii obraz się ścieli¹¹.

Ujmujący wystrój wielkiej Sali Balowej¹²,
jak żywe też Salony z ubiegłych stuleci¹³,
obrazy protoplastów barwne, kolorowe,
z tyłu narzędzia tortur budzące dziś sprzeciw¹⁴.

Interesujące ZOO, stado bizonów¹⁵,
w okresie letnim Kukurydziany Labirynt,
Dom Pomocy Społecznej na włościach klasztoru¹⁶,
zadbanej Kurozwęckiej Stadniny rewiry¹⁷.

Przy kościele rodowe kaplice grobowe¹⁸,
kurozwęckich możnych - Lanckorońskich, Popielów,
obiekty opieki społecznej Sołtykowej¹⁹,
pod pieczę Szarytek leciwych chętnych wielu²⁰.

Nie sposób nie odwiedzić tu kościółka Rocha²¹,
patrona niestety mocno zapomnianego²²,
stan świątyni potwierdza, że go nikt nie kocha,
w nadzorze władz parafii, gminy - coś dziwnego.

Żegnajcie kurozwęckie przydrożne figury²³,
pobliskie Świętokrzyskie Carcassonne czeka²⁴,
tam prawdziwego miasta królewskiego mury,
w nich dobrze zachowana piastowska kolebka.

Marsz wśród pól, rozległych sadów na duchu wzmacnia,
stąd też udanie Koniew ruszał z ofensywą²⁵,
wieża świętego Władysława w dali znaczna²⁶,
wspomnienie dziejów napawa każdego żywo.

Kościół pokutny i synagoga jak sprzed lat²⁷
odrestaurowany też po części zamek²⁸,
wśród murów czarujący Bramy Krakowskiej kwiat²⁹,
w Skarbczyku pamiątki od prawieków zebrane³⁰.

W kościele Wszystkich Świętych stare polichromie³¹,
Siedmiu Grzechów Głównych, Sądu Ostatecznego,
inne figuralne malunki wiekopomne,
szkoda - bez wyposażenia zachowanego.

Urzekają kunsztem drewniane rzeźby wokół³²,
przy murze zamkowym, synagodze, kościołach,
z historycznych postaci bije siła, spokój,
interesująca zbiórka poplenerowa.

Na koniec zbiorowe fotosy całej grupy,
coś niecoś dla wzmocnienia na Szydłowskim Rynku,
brawa prezesowi AKTK-owskiej trupy,
w busie do Kielc chwila relaksu, wypoczynku.

Kielce, 24.03.2015

*Janusz Komorowski „Roch”
Przewodnik Świętokrzyski PTTK*

Przypisy :

1. Zalew Chańcza na Czarnej Staszowskiej, 340 ha, 1974/84 dla celów przemysłowych, gospodarczych, energetycznych, rekreacyjnych i wypoczynkowych.
2. Kościół obecny p.w. Świętego Jakuba Starszego Apostoła z 1661, fundacji Lanckorońskich, z obrazem MB Katuszowskiej oraz patrona św. Jakuba.
3. Stwierdzone odsłonięcia łupków prekambryjskich sprzed 570 mln lat w Katuszowie.
4. Kościół na Szlaku św. Jakuba z Sandomierza do Tyńca, a patrząc wstecz na trasie pielgrzymowania do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela w Hiszpanii.
5. W Katuszowie istnieje stadnina koni arabskich zainicjowana przez Popielów w XIX w., aktualnie znów pod nadzorem Jana Marcina Popiela, właściciela obiektów pałacowych w Kurozwękach.
6. Popielowie w Kurozwękach w latach 1833 - 1944 i po odzyskaniu majątku od 1991.
7. Odrestaurowana elewacja frontowa pałacu z półokrągłym tympanonem z lat 1768/78.
8. Obecny właściciel Jan Marcin Popiel z żoną Karen mieszkają w dawnym budynku gospodarczym obok pałacu i nadzorują wszelkie przebudowy.
9. Kaplica pałacowa, wcześniej Sołtyków, obecnie Popielów, z ołtarzem bocznym z katuszowskiego kościoła, obrazy Przemienienia Pańskiego i MB Śnieżnej.
10. Herby Kurozwęckich, Lanckorońskich, Sołtyków i Popielów.

11. Oficyna - dawne pomieszczenie myśliwskie i herbaciarnia, Oranżeria obok pałacu, z 2. drugiej połowy XVIII w..
12. Zachowany pierwotny wygląd sali, 100 m², 6 m h, gościł tu król Stanisław August Poniatowski w 1787 r..
13. Odrestaurowane jak za dawnych lat Salon Zielony oraz Czerwony.
14. Z tyłu pałacu Bastion Obrony Zamku z ciekawymi eksponatami.
15. Hodowla bizonów od 2000 r., mini ZOO (lama, struś, osioł, dziki, świnie wietnamskie, kucyk, kozy, owce, kury).
16. W zakupionych zabudowaniach poklasztornych (kanonicy regularni laterańscy 1487-1819) Anastazja Sołtyk w 1844 funduje szpital pod opieką Sióstr Miłosierdzia, obecnie po kolejnych rozbudowach funkcjonuje tu Dom Opieki Społecznej prowadzony przez Szarytki.
17. Stadnina Kurozwęcka istnieje od XIX w. i główne jej miejsce było w pobliskim Kotuszowie, stąd pochodziła m.in. kasztanka Piłsudskiego ur. w 1910, podobnie jak dawniej tak i teraz jest nadzorowana przez Popielów (od 1999 r.).
18. Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Augustyna, drewniane pierwociny XII, w kształcie obecnym powstał w XV wraz z zespołem klasztornym kanoników regularnych, kaplice grobowa Lanckorońskich powstała na pocz. XVII, a Popielów dobudowano dopiero w II-iej poł. XIX, w ołtarzu głównym obraz MB Kurozwęckiej, zaszuwa św. Antoni.
19. Patrz punkt 16.
20. Patrz punkt 16.
21. Kościółek św. Rocha, wzniesiony w 1748, dziękczynny za uchronienie Kurozwęk przed epidemią cholery grasującej w 1705 r., mocno zaniedbany sam kościół i otoczenie. Niedaleko kościółka pomnik pamięci poległych w Powstaniu Styczniowym 1863.
22. Święty Roch - patron chorych, ciemężonych, więzionych, chroniący od zaraz, epidemii.
23. Pomniki przydrożne św. Teresy - 1930, MB - 1865 oraz w polu przy drodze na Szydłów św. Floriana – pocz. XVIII w..
24. Miasto królewskie, gród piastowski od 1119 - Szydłów.
25. Na wysokości wsi Mokre, między Kurozwękami i Szydłowem była granica przyczółka Baranowsko-Sandomierskiego. Stąd m.in. rozpoczęła się ofensywa zimowa I-go Frontu Ukraińskiego marszałka Iwana Koniewa przeciwko Niemcom 12.01.1945, tamże stosowny kamienny pomnik pamięci.
26. Kościół św. Władysława w Szydłowie, tzw. pokutny z 1355, wzniesiony przez króla Kazimierza Wielkiego, z tryptykiem Wita Stwosza (męczeństwo św. Piotra i Pawła, a pośrodku Madonna z Dzieciątkiem).
27. Synagoga z poł. XVI, najstarsza w Świętokrzyskim, dobrze zachowana, z bogatym wyposażeniem judaistycznym.
28. XIV-wieczny zamek z okalającymi miasto murami, dzieło Kazimierza Wielkiego i Ludwika Węgierskiego, z zespołu zamkowego zachowana Sala Rycerska i Skarbczyk.
29. Odrestaurowana jedna z trzech Brama Krakowska, w obrębie murów zamkowych.
30. W Skarbczyku obecnie Muzeum Regionalne, z najstarszymi znaleziskami i eksponatami.
31. Odrestaurowane gotyckie unikatowe polichromie w kościele Wszystkich Świętych, sprzed 1375 r., niestety nie dotrwało do współczesności żadne wyposażenie.
32. Na zamku, przy kościele św. Władysława i Wszystkich Świętych, przy synagodze rzeźby w drewnie dużych rozmiarów, pochodzące z zakupów poplenerowych, a ukazujące słynne postacie królów, świętych, przedstawicieli nacji żydowskiej.